

SZERKESZTŐI IRODA:
Belkőzpütea 21. szám. (Postapost) hová a lap szellemi részét illető
közlemények csimzandók.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:
Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hónapra 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adnak vissza.

Népfelkelés.

— Két cikk. —

A magyar képviselőház két napi vitát szentelt annak idején annak a nagyfontosságú javaslatnak, mely azt tartalmazza, hogy szükség esetén minden fegyverfogható embernek ki kell állania a harcmezőre.

A magyar nemzet képviselőinek többsége kötelezettséget irt alá a nemzet nevében, hogy ha a háza veszélyben forogna: a király parancsára minden szolgálóképes ember elhagyja tűzhelyét, övét, rendes napi foglalkozását és odaáll a rendes haderő soraiba.

Nem emlékszünk arra, hogy mikor ezt az egész nemzetre nézve kiváló fontosságú törvényjavaslatot letárgyalták, a hivatott tényezők hanguloyozták-e eléggé a hatalom előtt azokat az érdekeket, melyeket ez a törvény legközelebb érint. Hanguloyozták-e eléggé azt, hogy a magyar nemzet — bár a háza és a király hívószavára mindenütt kés feláldozni — joggal megkövetelheti, hogy ennek a törvénynek végrehajtása és illetőleg annak gyakorlati alkalmazása körül az egyes honpolgárok különleges érdekei és viszonyai a méltanyosság legfelsőbb határáig respektáltsanak.

A honvédelmi miniszter a napokban bocstátotta ki a népfelkelési törvény végrehajtására vonatkozó utasításait. Ezek az utasítások szépen körülírják a népfelkelés szervezetét a béke idején és kötelezettségeit a háborúban. Meg van abban írva kellő részletességgel minden a mi a hatalom részére a polgároktól megköveteltek, de arról épen nem találunk sem a törvényben, sem a miniszteri utasítások és rendeletekben semmi biztosítékot, hogy szükség esetén ez a törvény nem fog-e olyképpen alkalmazni, hogy a polgárok családja életre, rendes foglalkozására és nyugalma mértéken túl ne zavartassék meg.

Ez a törvény az állampolgárok százezreinek legfellebbezhetőbb érdekeit érinti a legközelebb. És épen ezért kellene megfelelően gondoskodni arról is, hogy még végső szükség esetén se vonassék el a népfelkelők egész kontingense a családi kötelezettségek teljesítése és a rendes foglalkozási köröktől.

Mert ugyan minő állapot következne be az ország lakosságára nézve az esetben, ha a király parancsára bizonyos esetben a nemzet összes fegyverfogható elemei nemcsak a háza házaiból, de szükség esetén azon kívül is tényleges hadiszolgáltatásra soríttatnák? Családapák, családfele-

tők, a közigazgatás és törvénykezés, szóval a közkormányzat tagjai ily nagy kvantumban vonatva el saját kézi működésüktől, nemcsak a közélet rendes organismusában állana be a legveszedelmesebb stagnáció, hanem a polgárság családéletébe tétetné ki olynemű veszedelmeknek, a melyek soha, vagy csak nehezen kipótolható házagot ütneek a családi és társadalmi szervezetben.

Mindenestre a legnagyobb óvatosság és a legszélsőbb határokig terjedő méltanyossággal kell eljárnia a hatalmi köröknek minden olyan esetben, mikor az állam legfőbb szervezete a polgárok családéletébe mélyen benyúló intézkedésekről van szó.

Fognak-e a hatalom jelenlegi birtokosai szükség esetén a törvény alkalmazása körül a szempontoknak meghódolni, arra nézve sem a törvényben sem a miniszteri rendelkezésekben megfelelő biztosítékot egyáltalán nem találunk és épen ezért, midőn a népfelkelés tényleges szervezésének küszöbén állunk, aggodalmak lepnek meg, melyeket a polgárság feltett érdekei szempontjából a hatalmi köröknek kell elosztatniuk.

Ha már a nemzet képvisellete belement abba a kényszerűségbe, hogy a hatalomnak jogot adjon a polgárság felett való korlátlan rendelkezésre, akkor azt is meg kellett volna gondolni, hogy valjon az a felhatalmazás, melyet a hatalomnak és respective az államfőnek adott, megóvja-e kellően a nemzet érdekeit a visszaélések ellen, és hogy azok a kötelezettségek, melyeket a nemzet nevében és terhére elváltak teljesítendőek-e a maguk egészében még akkor is, ha a hatalom birtokosai, vagy maga az államfő minden más érdek félretételével tisztán hatalmi érdek kedvéért mértéken túl venné igénybe a nemzet áldozatkészességét.

Mert meg kellett volna ám komolyan és behatóan vizsgálni a népfelkelési törvény gyakorlati alkalmazása esetén beálló összes következményeket, és oly kikötéseket venni bele a nemzet polgárai és a hatalom között létesített eme szerződésbe, a melyek teljes biztosítékot tartalmazzanak egyfelől a polgárság érdekeinek, a családi, társadalmi és közkormányzati élet veszélyesebb megzavarását, másfelől a hatalom kényszerjogait illetőleg.

Es épen, mert ilyenmő kikötések a törvényben nem foglaltatnak — tekintünk a népfelkelési törvény gyakorlati alkalmazása elé a legnagyobb aggodalommal.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1887. február 7.

A gyáva.

Bartha Imrétől.

— Tehát reggel hat órákor hangzott a segédke ajkairól s meleg kézzel utánaltatva Bitai Arthur egyedül maradt a vendégül egyik első emeleti szobájában.

Önkénytelenül fel s alá járt a szobában gyors, izgatott léptekkel. Majd az ablakhoz lépett.

Künn sürí kód hosszú, tekergőzdő lombra tömegben, alakítatlanul nyomult végig a széles utcán s lassankint elborított mindent. Zibongó neszt hallott fel. Kezével leborította a homályos ablaküveget, hogy jobban láthassa a ködöst. Alant felgyultak a lámpák, ködbőlvesztett sáros sugáraknál fel s leltűnő alakok ismeretlen körvonala mintegy továbbbőgni látszottak a süri homályban. Homlokát odanyomta a hűvös ablaküveghez s hosszasan nézett ki a nyüzsgő embertömegre, az egyenként felcsillanó ablakvilágokra. Lehelteté lassankint újra elhomályosította a nedves üvegtáblát s a ház, járókelők, fény, árny egy szabálytalan tömeggé olvadt össze szemei előtt.

Elhagyta az ablakot s a kimenő előtti kényelmes székre dőlt, fejét karjára hajította, s tekintetét körüljárta a sötétülő szoba butorain, melyeknek körvonalai lassankint összefolytak a szobát betöltő sötétgöggel.

A távoli templomban Ave Máriára hangzottak s a hallan elszálló hangok hallatára felemelte fejét, egyszerre szelid

érzelmek kelték szívében, melyek elűzték kinos gondolatait. Ép felakart állni, hogy lámpáját meggyújtsa, midőn a nélkül, hogy a tornácon lépteket hallott volna, gyenge kopogás az ajtó hallzott be a szobába.

Jelt adott a belépésre s a nélkül, hogy egy tekintetet vetett volna hátra meg gyújtotta lámpáját s megfordulva az ajtó nyílására önkénytelenül kiáltott fel: — Ilona!

A hölgy meglepetre állott előtte, még tagadó mozdulatot sem tett a hozzá lépő Arthurnak, ki a másik perczben visszanyerve önmagát szólott:

— Bocsanat asszonyom, hogy a négy év utáni viszontatás kielégített vágya egy perczre megfosztva önuralmamtól — oly hangot használtam midőn nevére szólítottam, melyhez jogom nincs, s mely mint látom kellemtelenül érinti... Mivel lehetek szolgálataira?

Az ifjú nő az izgatottság látható jelei közt, melyek futó piri vontak arcára erőszakkal le a Bitai által mutatott székre, s aztán mintegy szavakat keresve az elmondandókhoz, egyideig még némán ült székén.

— Kérni jöttem önhez uram, kezdé végre. Önnek reggel párbaja lenne egy férfival, ki fél év óta férjem, s azt önt ugyan megértette... de ennek a párbaajnak nem szabad, nem lehet megtörténni.

— Annak a párbaajnak pedig meg kell történni, felelt Bitai a meggyőződés szilárd hangján s aztán némi sarcasmussal folytatva: különös fogalmi lehetnek asszonyom az ön férjének a lovagias ügyekről, ha azokat elintézők előtt asszonyom, ha még neje is elszokta beszélni, s azt hiszi, hogy egy pár szóval el lehet hártani... Mert ő küldte önt asszonyom hozzám nemde?

Politikai hírek.

A monarchia külpolitikája. Az osztrák birodalmi tanács képv. házában szombati ülésén N. Taaffe helyett, ki gyöngékedett, Ziemlalkovskij miniszter felelt az interpellációra, melyet Marthner és társai a külügyi helyzet tárgyában a kormányhoz intéztek.

A miniszter a következőleg nyilatkozott: A monarchia viszonya a külhatalmakhoz teljesen kielégítő, névzetesen az utóbbi időben nem állott be semmiféle változás, mely a békére hátrányos volna. A kormány az általános európai helyzet bizonytalanossága s komolysága dacára, ragaszkodik ahhoz a reményhez, hogy sikerülni fog a békét fentartani, mert az megegyezik valamennyi kormány, de különösen a császári kormány részéről több ízben hangzottak el óhajokkal. Ha mindezek dacára a hadügyi kormányzat bizonyos megrendeléseket talál szükségessé, úgy ez amaz elővigyázatosságosságának és a birodalom hatalmi állásának biztonságára szolgáló gondoskodásnak felel meg, melyet a kormány legfontosabb kötelességének ismer. Ezt háború előjelének éppoly kevéssé lehet megmagyarázni, mint a hogy nem lehetett az alkotmányos uton megszavazott és szükségességeknek felismerő katonai övintézkedésekből erre következtetni.

A német-francia viszonyok. A párisi lapok jelentése szerint az orosz csár egyenesen Vilmos császárhoz fordult azzal a kérdéssel, hogy mik az ő szándékai a készülődészekkel. A császár Bismarck szavai-val válaszolt: Németország nem fogja megvárni a francia ország. Hasonló választ adott Bismarck herceg is Giers kérdésére. E két választ tudatta Giers a pétervári francia nagykövettel, ki azt nyomban megfogalmazta kormányának. Az összes lapokból békés hangulat tükröződik ki. A feszültség egyáltalán oszladozóban van. Az általános helyzetet immár kedvezőbbnek tekintik.

Bolgár kérdés. Sophiából távirják, hogy a regenszég Leuchtenberg hercegnek Bulgária fejedelmévé való megválasztását kivételnek tartja, mivel a berlini szerződés III. cikkének szövege szerint az európai nagyhatalmak uralkodó családjaik tagjai a választásból merőben ki vannak zárva.

Ha az összes hatalmak bármely európai egyetemes kijelölése iránt meg egyeznének, biztos volna ennek egyhangú megválasztása. Mivel Ferdinand coburgi herceg Oroszországban kedvelt személyiség s a császár egyetemesül az egyik nagy hatalom részéről való kandidációjára a legalkalmasabb utat volna a bolgár kérdés gyors és eredményes megoldására.

A képviselőházból.

Budapest, febr. 5.

A Keglevich botrány új napja.

A ház mai ülésén folytatott a belügyi tárcza költségvetésének részletes tárgyalása.

Mindenekelőtt megemlítjük, hogy a színházak rovatánál a kolozsvári nemzet színház segélyezése címén elő-

A nő e szigorú szavak hallatára felemelkedett székből előbb elfojtott, majd érzelmekkel emelkedő hangon felelt:

— Arthur! Ön beszél így velem, ön ki ez előtt négy évvel esküvőig ígérte, hogy szerelmével boldogá teszi nekem az életet, ön ki akkor életelzárójának tűzte ki az én boldogságomat... S most midőn elvesztése után fájdalommal ferjem iránt, felbőrdt szerelmem kárpótlása, s végre nem hallva önről évekig semmit, hozzászoktam a boldogsághoz, melyet az ő szerelmében feltaláltam, megelégek s felakarja azt dúlni. Mert oh! könnyen fog az önnel menni uram, hisz ő évekig lázas küzdelemben igyekezett állást biztosítani magának, hogy kezemet elnyerhesse, míg ön csak gavalér volt ez alatt, kinek minden bókörben akadt egy párbaja... Önnek egy házassága sem görbül meg bizonyára, mert önöknek uram ez foglalkozás, önöknek ez pálya... még ő?

Arthur felhasználta a rövid szünetet, mi az ifjú nő gyors, izgatott szavait felváltá.

Asszonyom, túlságos aggodalma férje iránt igazságtalanná teszi irántam. Hallgatson meg s befogja látni, hogy e párbaajnak meg kell történni.

— Nem akarom hallgatni. — folytatta ismét visszanyerve erőjét s később ellágyult szelid, kérő hangon folytatva — könyörgök önnek, utazzék el s kímélje férjem, ki mit sem tud az én itéletéről.

Lehetetlen asszonyom. Vannak bizonyos körülmények szabályai a lovagiaságunk, miket önöknek hiába való magyarázni, mert azok szívóknak ellentmondanak, míg bekín meg kell hajolnunk előttük, különben megbélyegez a társadalom s egy férfi

irányt 14 ezer frt vita nélkül megszavaztatott.

A belügyminiszter Lukó Géza, felszólalására ígértetett a hímlooltásról szóló törvényjavaslat betérjesztésére.

A betegápolási díjak tételénél felszólalt Orbán, a leleuzsokról ugyan ő s Lukács Gyula, a csendőrség költségeinél Szalay Károly, a törvények fordítási költségeinél ujra Orbán szólalt fel. Tisza sorra felelt mind egyikeknek.

A fővárosi rendőrség atalányánál Thaly Kálmán a Jánsszék tüntetések alkalmával elkövetett rendőri brutalitások tettesének megbüntetésé tárgyában kérezozködött Tiszától a ház előtt tett ígéreteinak beváltása felől. Tisza olyasmit felelt, hogy — már nem emlékszik erre az esetre.

Horánszky a fővárosi rendőrség költségzaporulatából túrlni kívánt, de a többség változatlanul megszavazta ezt a tételt is.

A belügyminiszteri költségvetés elindítván, Tisza miniszterelnök válaszolt Györy Elek felszólalására a Komjáthy-Keglevich ügyben.

Tisza miniszterelnök azt jelenté ki, hogy a törvénynek és a szabályrendeletnek megfelelő volt gr. Keglevich eljárása, de hibáztatja azt formájában, mert az intendánsnak a fegyelmi bíróság végzését kellett volna provokálnia, a helyett, hogy önmaga eljárat. A miniszterelnök hibáztatta annyiban Komjáthy eljárását is, hogy mint ügyvéd akart oly helyen felet képviselni, a hol ügyvédi képviselőnek nincs helye.

Györy Elek kijelenti, hogy csak részben van megelégedve Tisza miniszterelnök válaszával. Azt véli, hogy a védelem jogosultsága megsértetett.

Hodossy Imre azután hosszabb beszédet tartott, mely nagy zajt idézett elő. Szólok az egész eljárást a középkorra emlékeztető jelenetnek mondja s a törvényt úgy magyarázza, hogy ez esetben ügyvédi képviselőnek helye van. Az esetet napirendre kéri kitűzteni.

Tisza hevesen replikázott, hogy az eljenzék ez esettel az ügyvédeket a választás alkalmára fel akarja „heccezelni” a kormány ellen.

Györy Elek perczekig tartó zaj után személyes megjegyzést tesz, mire a többség mellőzi Hodossy indítványát és az ülés véget ért.

A népfelkelés.

(Vége.)

A mozgósítás.

Az első felhívás. Háboru esetén, mihelyt a törvényhozás a népfelkelés fegyverre hívását jóváhagyta s a fősége azt elrendelte, az összes népfelkelők tartoznak magukat a bevonulásra készen tartani. A kik illetőségű helyektől távol vannak, kötelesek oda utazni s előjáráságuknál je-

kinek egyszer bomlokára sütötték a gyáva ság bélyegét, sohasem törölheti le onnan.

— De ön megölt őt!

Az meglehet asszonyom, vagy ellenkezőleg történhetik — de ahhoz is jogom van. Ő megölt életem jobbik felét, midőn szerelmét elrabolta tőlem. Mert tudja meg: e négy év alatt, mit kegyetől távol töltöttem, egy perczig sem szüntem megszeretni. Azon pillanattól kezdve, midőn szülői gyermekijúságunkat hozva fel okul, oly kíméletlenül szakítottak el tőlem — kétszeresen érzém mennyire szeretem, de büszkeségem tiltá hogy könyörögjek érte. Megpróbáltam feledni.

Először a prózai elfoglaltságban kerestem enyhülést. Átvám őszeköttetéseit folytán könnyű volt pályám bevégetével hivatal találni — de ebben nem leltem vigaszt. Az utolsó évet utazással töltöttem. Belevettem magamat az élvezetekbe, miket a változatos vidékek, emberek, lég, föld, természet nyújtanak.

Szomorú kiábrándulás s újabb esügedésre ébredtem, ha a mámor elszólt. — Aztán azt hívtam, hogy e hosszú időköz eloszlatva, megtörte szülei ellenkezését s romélvé, hogy az ön szerelmét nem: az ujra éledt, szerelm érzetével tértem vissza ide. Önt az ő oldalán találtam s egyszer az ő jelenlétében megfedkezve magamról, midőn egyik barátom a multat említé, kissé könnyelműen nyilatkoztam kegyedről s ő kezét rám emelte... A többit tudja s a mi még bevégetetlenül van — eldönti a holnapi nap.

Nem — soha. Könyörgök Arthur...

Hiába asszonyom. A világ már tudja a botrányt, visszavonulnom nem lehet.

— Istenem! Hát nagyobb hiúsága mint

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 38. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

lenkezni, az illető járás területéről pedig engedély vagy felmentési igazolvány nélkül el nem távozhatnak.

A bevonulás. Szükséghez képest vagy egyes egyének (időző-jegyek által) vagy egyes évfolyamok, osztályok vagy az egész népfelkelés (behívó hirdetmények után) szölitatnak fegyver alá, hadszolgálatra. Ez esetben az egyes egyének bevonulnak a kiegészítendő csapattesthez, az évfolyamok oda, hová vezényeltetnek, vagy megalakítják az önálló fegyveres fölkelő csapatok kereteit.

Önkéntesek. A fegyveres fölkelő csapatokba csak kiképzett, szolgálatra alkalmas egyének léphetnek be önkéntesen. Ezek pótasapataiban lehetnek önkéntesek a kiképzett elemek is.

A bemutató szemle. A népfelkelésre kötelezettek a behívás után bemutatató szemle alá vétetnek. A szemlet egy működő bizottság végzi a járás székhelyén, egy katonai előlőle alá, s egy hoavéd (népfelkelési) orvos jelenlétében. — Az orvos meghallgatásával az előlő dönti el, vajjon a hadköteles a hadsereghez, vagy a honvédséghez, vagy a fegyveres népsereghez osztandó-e be, vagy esetleg más hadi szolgálatnál alkalmazandó-e. A ki teljesen alkalmatlan, fölmentő igazolványt kap.

A fegyveres csapatok. A mely részében az országnak fölkelő csapatok szölitattak fegyver alá, ott minden járás megalakítja a csapatok számára egy zászlóal első kereteit. Az első osztályú fölkézők a járásbeli fegyverfoghatókba besoroztatván a bemutató szemlénél, századokba, századokba és pártáságokba osztatnak a zászlóal parancsnoka által. Itt ugyanazon községekbe lehetöleg egy testületbe osztandók. A lovasszázadok alakítása hasonló. A fölkelő csapat harczra kész, mihelyt a rendszerezett állomány 43 része fegyver alatt van. Ekkor a kerületi vagy dandár parancsnok szemlét tart a legénység fölött s ezt ünnepiesen fölesketi. Az esküforma ez:

„Mi ünnepélyesen esküszünk a Mindenható Istenre hogy felséges fejedelmünk és urunk Első Ferencz József, Isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya s hazánk szentesített törvényei iránt hűséggel és hódolattal viseltetünk. Esküszünk, hogy ő felségének, ő felsége vezérének s minden egyéb előjárónak is engedelmesszünk, őket tiszteletben tartjuk és védelmezzük, rendeleteiket és parancsait minden szolgálatban teljesítjük, minden ellenség ellen, bár ki legyen is az, vízen és szárazon, éjjel, nappal, ütközetekben, rohamokban, csatákban és bármennyi vállalatokban, szóval mindenütt, mindenkoron és minden alkalommal vitetül és férfiasan harcolunk, csapatainkat, zászlóinkat és lövegeinket semmi esetben el nem hagyjuk, az ellenséggel soha a legkisebb egyetértésbe sem ereszkedünk, s magunkat mindig a hadi törvények szerint és derék népfelkelőkhez és harcosokhoz illő módon viseljük s így becsülettel élünk és halunk; Isten minket úgy segéljen. Amen!

Fegyvergyakorlat. Azok a fölkézők, kik a tábort csapatok kiegészítésére szánvak az illető csapat kiegészítő századában végzik a fegyvergyakorlatot, mielőtt a táborba vonulnak. E gyakorlat a ki nem képzett fölkézőkkel 6—8 hétig tart. A

egykori szerelme irántam. De hisz azt mondd, hogy nem dula fel az enyimet, mely egyszermiut áletem egyedüli boldogsága. Lassan itt térdelék ön előtt... előtte Arthur. Te, ki először beszéltél szerelmről nekem, ki először nyitál fel egy ragyogó világot szívémben. Midőn azt távolléteid eltemetve s általa újra phoenaként felélesztve látod: mond, képes vagy-e újra lerombolni, megsemmisíteni azt? Te hallgatsz. A követ meglágyítja a hideg esősepek; hát szíved keményebb? Hát az én forró könyvem nem képesek meglágyítani Jól van. Emelj hát hiúságból ravatalt nekem, akkor boszud ki lesz elégtel!

Ezzel felállt, a kendőt nyaka körül vonta s kifelé indult a szobából. Az ajtóból még egy eső pillantást vetett hátra s az Arthur lelkepél ez a tekintet egyszerre kitörölte a mult évek minden keserűségét. Attól a tekintettel betelt szívében az a nagy türesség, mely évek óta szívét laktá. Ugy állott ott előtte, mint évekkel ez előtt, arczán az első szerelem glóriájával.

Hirtelen, megdöglődtél hozzá rohant, megragadta kezét.

— Nyugodtan távozzatok. E kéz nem fogja te boldogságot feloldulni lenni soha. Csak egyet, mielőtt a jövő perczben elhagynám e várost, hogy ne lássam viszont soha. Értüst meg ajakkal e homlokot s az letörli onnan a gyvaság bélyegét, melyet holnap a világ előlétele nyomra s én büszkén, felemelve fogom azt hordani...

Bitai Arthur pár percz múlva elhagyta a várost, mely másnap kimondta felette ítéletét, hogy — gyáva.

fégyveres fölkelő zászlóalj legénysége aként osztandó ki, hogy a lövésben biztosító és őrszolgálatban a menésben és sorakozásban a kellő ismereteket két hét alatt elsajátítsa.

Ellenség előtt. A fölkelő csapatok mielőtt az ország ama részét hol a népfőlkész mozgósítja vagy megtámadta az ellenség legott aközbe lépnek s a seregvezénylet által rájuk bízott feladat megoldásához fognak. Ha a fölkelők tisztai és altiszti karában nagyobb veszteség esete forog fenn a tisztai állásukat és illetékes katonai parancsnok az altiszteket a századparancsnokok is legott betöltheti.

Az elbocsátás. Ha a fölkelők szolgálatára nincs szükség haza bocsátásukat osztályok vagy évfolyamok szerint a honvédelmi miniszter vagy a hadsereg (hadtest) parancsokra rendeli el. Az egész népfőlkést ő felseje osztja fel. A felsejlesztés megzúnnak a taktikai beosztások s a leszerelés a csapatvezetők alkalmi helyén történik. A teljesített szolgálatról minden fölkelő bizonyítványt kap.

Az ordo. A kiváló vitézség, szolgálatbeli kitűnés, hazafias áldozatkészség legfelsőbb kitüntetés tárgya a népfőlkésznél is. A kitüntetés az illető parancsnok felterjesztésére a honvédelmi miniszter hozza javaslatba ő felsejénél.

Hadi bíraskodás. A fölkelők a behívás napjától az elbocsátásig katonai törvények és bírák alá tartoznak. Hadi törvényszéki vizsgálatot a népfőlkésznél a honvédség végzi. A fegyelmi jogot az illető fölkelő parancsnokok gyakorolják.

Az állam fegyveres közegei: a csendőrség, pénzügyőrök, állami erdészek, ha az ellenség ama területet fenyegeti, hol ők alkalmaznak s hivatásukat e miatt nem teljesíthetik, — kötelesek a legközelebbi fölkelő csapatnál jelentkezni.

Ezekből láthatja az olvasó, hogy a népfőlkész lényegileg nem egyéb, mint a már szolgálatban volt hadkötelesek szolgálati idejének meghosszabbítása 2—6 esztendővel, a póttartalék nagybővítése az előzőből. Csak végső veszedelem esetén veszi igénybe az állam azok szolgálatát is kik nem voltak katonák s akár a tábori, akár a fegyveres fölkelői szolgálatban kiképzendők, mielőtt az ellenség elé állíthatnának.

Az ifjúság tüntetése.

Budapest, február 4.

Az egyetemi ifjúságnak a fátylaszenét rendező bizottsága csütörtökön délelőtti személyesen megjelent a főkapitányságnál s egy kérvényt nyújtott be, melyben kijelent, hogy az ifjúság este 7 órakor Komjáthy Béla tiszteletére fátylaszenét rendezni kíván, az engedélyt kér. A főkapitányság az engedélyt megadta.

Az esti órákban az egyetemi ifjúság két helyen tartott értekezletet, mialatt az egyik rész az olvasókör helyiségében a fölött tanácskozott hogy nyilatkozatba foglalják tiltakozásukat a fátylaszene rendezése ellen: a másik tekintélyes rész esti hat órakor az Árvay-féle kávéházban rendkívüli nagy számmal gyűlt össze.

Hét órakor a rendezők kiosztották a fátylakat az egyetemi polgárok között, a kiknek száma időközben 5—6 százra növekedett. A kávéházból előbb a Sebestyén-térre mentek, ahol a fátylakat meggyújtották s erre szép rendben vonultak vissza a zöldfa-utczán az Árvay-féle kávéházba, a honnan Balogh Károly zenekara hozzájuk csatlakozott s a Rákóczy- és Kossuth-nóta hangjai mellett vonultak Komjáthynek bástya-utczai lakása elé.

Az egyetemi polgárok, midőn Komjáthy megpillantották, percekig tartó zajos éljenzésben adtak kifejezést lelkesedésüknek. Az éljen elhangzása után Takács Zoltán joghallgató lelkes beszédben üdvözölte az ünnepeket képviselőket.

Komjáthy Béla ismételt megújuló zajos tetszésnyilvánítások között válaszolt az üdvözlő szavakra s körülbelül ezeket mondta:

Tisztelt barátaim, szeretett polgártársak! Ha e tüntetés valamely személy ellen való ellenszenv kifejezése volna, ha e tüntetés csak annak lenne elismerése, hogy én kötelességemet teljesítettem, akkor azt nem venném azzal az örömmel, mint a minővel lelkeim telve van.

En azt hiszem, önök egy nagy eszmének, a védelem szabadságának tiszteletét gyújtották meg eme fátylaikkal, én azt csak is ily értelemben tudom örömmel fogadni.

Sokan kicsinyelni igyekeznek az okot, mely önök lelkesültségét felkeltette, de én azt mondom, a szabadságnak minden paránya oly becses egy szabadságszerető nemzet előtt, hogy annak megsértését eltérnie nem szabad.

A védelem szabadsága pedig a szabadságjogoknak nem paránya, hanem annak nagyon is eminens része. Ott, hol nincs szabad védelem, ott nincs igazság, ott az önkény uralkodik.

De bármily kicsinynek látszó jog megsértését sem lehet megengedni — hiszen a jogtipró zsarnokok is mindig kicsinynek látszó jogok megsértésével szokták törekvéseiket megkezdni és csak akkor is csak úgy tudnak és mernek tovább menni, ha tapasztalják, hogy a nemzet türelmes és érzéketlen. Minden egyes embernek védeni kell a nemzet jogait, de leginkább a fiatalság van arra utalva. Az a fiatal ember, kinek lelkében a szabadságszeretet nem honol, annak jövője a becstelenség.

A fiatalság minden tagja nem csak öröklött jogok védelmére van kötelezve, de mindig előre kell törnie és újabb jogok megszerzésére kell törekednie, mert csak így biztosíthatja, hogy a férfikort — mint szabad nemzet tagja fogja átérteni.

Örömmel szolgál az önök tüntetése, mely tiltakozás az áramlat ellen, mely az utóbbi időben a nemzet jogainak csorbítására törekedik. Nagyon igaz, nagyon bölcs mondas az, hogy ha ma apró vétket követünk el lelkiismereti furdalás nélkül, holnap nagyobbakat követünk el az arczuplár nélkül. Azért önöknek tiltakozniuk kell azok ellen, kik elég lelkiismeretlenek a nemzet jogait kicsinyelni és elég bátrak azokat megtámadni.

Hazánkban különösen éberségre van a fiatalság utalva, mert nálunk a szabadsághoz az állam hatalom kerelől már rége a jogtiprás terére léptek. Nálunk már a rúdó-állam előre veti árnyékát, a mi feladatunk annak megvalósulását megakadályozni, és ha kötelességünk hiven teljesíteni, nem győzhet felettünk az a hatalom, a melynek tudnia kellene Bulwer ama mondanását: „A szabadság a sirban is folytatja életét és növekszik, míg koporsóját szét nem zúzza, hogy zsarnokok elégtételt vegyen.” Ezt a sirások megjegyezhetnének magoknak.

Nagyon köszönöm uraim, a nekem szánt megtisztelést, de ezt én nem a saját érdemem számlájára írom. Ama számlára írom azt, mely közös velünk és az a szabadság iránti határtalan szeretet és ragaszkodás.

Az önök lelkesültsége csak erőt ad nekem, és annak a pártnak, a melyhez tartozom, hogy küzdelmeinket folytassuk kitartással és semmitől sem riadva vissza, mert látva a fiatalság ragaszkodását a szabadsághoz, a nemzet jogaihoz, látjuk, hogy nem hiába küzdünk, lesznek, kik küzdelm-

inket folytatni és a sikert megvalósítani fogják.

En azt hiszem, azzal köszönöm meg legjobban önök szives megemlékezését; ha megesküszöm, hogy elveimben mindig kitartó leszek, azoktól eltérni soha nem fogok.

Végül azzal a kéréssel járulok önökhöz, hogy higgadt magaviseletükkel ózafolják meg ama nyomorult rágalmat, mely önöket utczai subanczoknak igyekszik feltüntetni s tüntetésüknek súlyát le akarja rontani.

En hiszem, én tudom, hogy a rend szigorú megtartásával fogják igazolni, hogy önök méltók azon nagy eszmék képviselésére, melyeken lelkesülnek és a melyek megtisztelésül engem, mint azoknak szolgálatában állót érdememen felül ezuttal kitüntettek.

Isten áldja meg önöket uraim s higgyék el, hogy minden alkalommal igyekszem fogom igazolni, hogy a fiatalságnak igaz és bü barátja vagyok és leszek.

Szünni nem akaró éljenzés kísérté Komjáthy-nak messze esengő szavait, melyekre az ifjúság részéről Kocsis Sándor válaszolt pár lelkes szóval.

A Komjáthy Béla mellett álló Pap Elek orsz. képviselő az ifjúság óhajának engedve, szintén mondott rövid beszédet, buzdítva az ifjúságot, hogy a szabadság és függetlenség eszméihez hiven és kitartóan ragaszkodjék. Leirhatatlan lelkesedést keltettek e szavak s az ifjúság Komjáthy és a függetlenség párti elhatározás mellett szép, komoly rendben vonult vissza a zöldfa-utczán át a Sebestyén-térre, a hol az ég fátylaikat kereszte rakva, elégették.

A magasra felcsapó lángoszlop megszűröl a térre vonta a kíváncsiakat; az egyetemi ifjak pedig az Árvay-féle kávéházba mentek vissza, a hol az elnökség beszámolt működéséről, mire Komjáthy elítélésével szétszórtak. Ez értekezleten elhatározták azt is, hogy társasvacsorát rendeznek, a melyre Komjáthyt is meghívják.

Este 9 órakor nagy számmal gyűlekezett össze a fiatalság a nemzeti szállóban a Komjáthy tiszteletére rendezett bankettre. Komjáthy Béla Bartha Miklós és Olay Lajos orsz. képviselők kíséretében jelent meg s a fiatalság zajos éljenzettel fogadta. Az első pohárköszöntőt Kocsis Sándor mondta Komjáthyra, mire Bartha Miklós lelkes beszédben az egyetemi ifjúságot köszöntötte fel. Komjáthy Irányi Dánielért és Ugron Gáborért, mint a függetlenség és 48-as párt vezérfőnökeit ültetett poharat, majd az ifjúságot eltekta. Többen mondtak még pohárköszöntőket. A társaság 12 óráig igen emelkedett hangulatban maradt együtt.

Egy főispán búcsuja.

Torda, február 4.

Báró Kemény György, Torda-Aranyosmegye főispánja a Szent-István rend kis keresztjével feldíszítve, saját kérelmére nyugalmaztatott.

Huszonöt évig volt a megye főispánja, s azt hiszem, hogy nem tévedek, midőn azt mondom, hogy édes hazánkban kevés főispánt kirányezett annyi szeretet, mint őt.

Folyó hó 4 én d. e. 11 órakor a megyeház kis gyűlési termébe gyűlt össze a megyei tisztikar, a kir. törvényszék bírói kara, a városi tanács személye, a tanítói testület s a Rediger Béla főjegyző által meghívott főúr díszmagyarában, mellé ő Felsége kegyelme jelé el a Szt.-István rend kis keresztjével. Előnk, szűnni nem akaró éljenzés közt belépén Veress Dénes alispán által rövid alkalmi beszéddel üdvözöltetett.

Bánat sújtotta arozát felémelve azt monda,

— Meta!
— Igen édesem.
— Ő tudta hogy szeretem; ez mostan az egyedüli vigasztalásom.

S faradt sohajtással hajtott le ismét a fejét a vállamra.

Hogy vigasztalhattam volna, hogy tudtam volna egyetlen egy vigasztalást mondani, midőn egy rettenetes titok ajkaimra fagyaszotta a szavakat? S valahányszor tekintünk találkoztunk, mindig azt képzeltem hogy valamit gyanít, hogy haogom és tekintetem elárulta amit elakartam, titkolni.

A szemlének vége volt. A főjegyző a bíró és az orvos látták a hullát; szigorú vizsgálatot tartottak; de az ügy azzal végződött, hogy még nagyobb homály vette körül. A bírák ítélete az volt, hogy Dale urat ömeretlen ember vagy emberek gyilkolták meg, s a dolog ennyiben maradt így beszélte ezt el nekem Nigel remegő ajkakkal s olyan arccal melynek halványága megijesztett.

Soanlon Jack elég jól viselte magát. Tanu vallomást tett de az ingombor megta lálsárol halgatott; azonban vadul nézett Nigelre s midőn a ezobából tavozott, rekedtes hangon azt sziszegte:—

— A kisasszonyt fogom be a számát de azért még számolunk s bosszút állok az uron!

Egy ilyen embernek a szavában nem lehetett megbízni. És Nigel igazat mondott, midőn keseredőn azt mondta,

— Ezzel az emberrel még lesz bajunk.

— Nigel mond el nekem az egész dolgot igazán úgy ahogy történt kértem újót!

— Meta, válaszolá határozott hangon, sok mindenen mentem már ma keresztül,

Az éljenzés elszűné után a főispán meghatottam a következőleg válaszolt:

Tisztelt Alispán ur! Köszönöm a tisztelt alispán urnak és Torda-Aranyosmegye tisztikarának, hogy engem testületileg felkeresett, mely által alkalmat nyújtott nekem Torda-Aranyosmegye derék és hazafias érzelmi tisztikara és annak minden tagja iránt köszönetnyilvánítás, hálaannak, nagyrabecsülésemek szavakat adhatni.

Hosszú évek sor n, egy negyedszázadon át, néhe néhez körülmények között, de mindenkor hazafias buzgalommal, kitartással, készséggel és hazafias egyetértéssel váll vetve teljesítettem kötelességüket. Emellett egyetértő eljárás közepe te megtanultam Torda-Aranyosmegye közigazgatásának derék tisztviselőit méltányolni és becsülni: a közigazgatási tisztviselőket, irántuk tanúsított bizalmamat meghálálták nekem folytonos ragaszkodással, támogatással.

Emellett egyetértés a főispán és a közig. tisztviselők között nélkülözhetetlen feltétele a megye nyugalomának és a jó közigazgatásnak. És ép ezért kéni fogom főispán utódotat és most kérem a tisztelt alispán urat és a megyei tisztikart, méltóztassanak emellett egyetértést fenntartani és őregbítenni.

Mint volt főispán sokszor és most utoljára látom magam körül testületileg azokat a kipróbált, teljesen megbízható egyéneket, kik nélkül jelenleg Torda-Aranyosmegyenek jó közigazgatását képzelnem nem is tudom, és kik a Torda-Aranyosmegyei értelmiségnek egyik tényezőjét képezik.

Ez ünnepélyes perczben nem lehet Torda-Aranyosmegyében lévő minden politikai testülettől az illető elbucszom, de el bucszom tőlök ez alkalommal, mert meg vagyok győződve, hogy bucszavam az illetőknek tudomására fog jutni. Ez ünnepélyes perczben el bucszom Torda-Aranyosmegye bizottságától, mely 25 évet haladott főispánságomnak egész ideje alatt annyi józan hazafiaságnak, annyi mérsékletnek, annyi tapintatnak adta jelét. Elbucszom a tisztelt Közigazgatási bizottságtól, mely megyei elnökben nélkülözhetetlen és igen életre való intézménynek bizonyult. Elbucszom a különböző törvényes kezén működő különböző politikai páriktól, melyeknek becsületére válik, hogy inkább a retik a hazát, mint a hogy gyűlölköd egymást, melynek Torda-Aranyosmegyében az az üdvös eredménye volt és van, hogy egyik párt sem igyekszik a jó közigazgatást akadályozni vagy épen lehetetlenné tenni. Bucszom a különböző nemzetiiségektől, ezekhez utolsó szavam, hogy tartoznak az illetők bármely nemzeti-eghez, de legyenek ő Felségének, a magyar államnak, a magyar alkotmányunk tisztelettel hűvei. Ezek oly polgári kötelességek melyek elől kitörni egyáltalában nem szabad, ellenük vétetni nem tanácsos.

Továbbá legyenek meggyőződve mindnyájban, hogy főispáni pályám bevégzésével Torda-Aranyosmegyére, volt főispánságomra vonatkozólag csak kellemes visszaemlékezésre szolgáló adatokkal távozom. Annál fogva Torda-Aranyosmegyéből távozasomkor mindenkinek nyujtom baráti jobbjomat; Bevezésem bucszavaimat azon kérésrel, méltóztassanak néha rólam megemlékezni, és engemet szives jó indulatukban továbbra is megtartani. Isten éltesse imádozt királyunkat, tartsa meg szeretett hazánkat és meggyenket! Isten önökkel!

Ezután a törvényszék nevében Damokos Antal előnk beszélt meghatottan, mire a volt főispán következőleg válaszolt:

Tisztelt Méltóságos előnk ur! Öszintén nagyra becsülöm azon elismerő és jó indulatú nyilatkozatot, melyet méltóságod saját és a vezetésre bízott tisztelt törvényszék nevében nyilvánított. Meghatott méltóságod nyilatkozatának melege, mely nem

lehet egyéb, mint egy jó szívnek és tisztább baráti érzésnek hű tolmácsa. Minnet távozom legyen szabad nekem méltóságod személye s a vezetés alatt lévő ügyeik iránti őszinte tiszteletemet kívánitanom.

Ezután a torda-ar.-megyei tanítótestület tisztelettel, kiknek nevében Simó tanfelügyelő beszélt.

Délben a Korona vendéglőben dísz volt, hol mintegy 70-en vettek részt. A poharat a volt főispán emelte ő felsége családja, majd Rediger Béla, Alispán, Tarsoly Gábor, Tóth Mózes, Sándor és Nagy Ovíver köszöntöttek a főispánra. Végre Nassenfeld Miklós emelkedett hangulatú költeményt olvasott.

Előtte az egész jelenet úgy tűnt, hogy egy szeretett apa búcsúzik csatlajától, s hű rá gondolnak a megye évi alatt lefolyt változásokra, a 600 év kiszakasztott Tordavár területére a várososságnak Tordamegyéhez lett visszatolása tényére, a Várfalvától Topánf sziklába épített mészföldre terjedő építésére, a megye 25 év folyamán nagy mérvbeni átalakulására, a cseké épített díszes megye háza: nem lehetünk, hogy báró Kemény György őtossága főispánokdása Torda-Aranyosmegyében maradó emléket hagy maga

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február

Látogatás Kossuth Lajos
A nagy számból-t legatoljára s. mag hazából turini magányában Biringer kapuvári kávé és Biringer Samu bérli fogadták meg. Az egyszerű polgárokat gyarországi legnagyobb fia kitüntetésével lyességgel fogadták. Kossuth Lajos, mint olaszországi utazók írják, a legjobb eg ségnek örvend s szavából kiűnt, hogy mi neki távol a hazától, boldogságot az fiaiban való öröme. Egyebem minc ugymond — amiben örömet találhatna. A társalgás befejeztével, midőn elbucsu a látogatók még hosszu, boldog életet vántak neki, mire így válaszolt: „Igen, szőnöm, de nem kívánom, mert a világ már leszámoltam.”

Éstősi-ünnepélyt rendezett 2-án a déval tanítóképző igazgatója. Az ünnepélyen Éstősi József br. tábl. teményét szavaltak el.

A Mezőség kincse. Mint el sülünk, a lomberti határon, kikézhazánk mennyiségi gránitot fűdözték fel. A sz réteget mintegy 18 méter vastagsággal fedi. A bányászati már kezdetét vette, mezősegi vasutvállalkozó szerződés is tört Korbuli Gézával a tulajdonossal, a vasut egész szükséglete, a lomberti k nyaból láttassék el. A kö hiánya miatt halom útkavics Mocs vidékére eszideig trta került, s e nagy drágaság volt oka, hogy a Mezőségen nem tudtak jár utat készíteni. Most már e bajon segí leaz — ha csak nem mende mende a kincses — s maholnap a Mezőség közleked si ügye örvendtes fejlődésnek indulhat.

A debreczeni felolvasó ké ben jövő héten Ilyés Bálint tart előlást A kitűnő költő „Úti képek Olasz szágból” cz. utirajzát fogja felolvasni, emlékezzék Kossuth Lajos hazánkfivált tét találkozásáról.

Az orsz. kerékedelmi m zsum igazgatósága Brassó város terület Jelkulis Jenő kamarai titkárt bízta meg maga képviselével. A titkár ur meg

az álmát, kik a tengerpartján levő tem sirhantjai alatt nyugosznak.

Lassan teltek a napok, minden meghozta a gyann, félelem, kételey mértébt; de annak, hogy Harry miképen tott a halálához nem akadtak a nyomai. Senksem látta annak a helynek a közbe ben a hol megtáldták, s az utolsó jelen nek nem volt szemtanúja senki; s a rejte nem lett megfelve.

A szegény Harry testvére elutan megesküdött, hogy ő előbb-utóbb napfény hozza, hogy kinek a keze oltotta ki te vérenek az életét. Reszketve hallgattam vait, s arczára néztem, mely igazságos s keseredésben oly szigorú volt.

Egy délután egyedül sétáltam a tenger parton, szomorúan hanytam vetete meg emlémben e szerencsétlen esetenk minden egyes részletét. A nélkül, hogy tudtam volna, a partnak épen azon a pontján voltam, a hova az emelkedő dagály a Harry holt testét kivetette. Egy csónak volt partra kibuza, a halóajt tatarozva egy láz ült benne. A fejét lesütötte, s nem láhattam az arczát míg egész közel nem voltam hozzá.

Azonban lépésem zajára felpillantott s a régi ellenszenv, undor és rémület emelte fel Soanlon Jackra ősmertem, arra az emberre, akinek a hatalmában voltam. Parasz toz udvariassággal megemelte a kalapját, „Jó este!” kívánt.

Vissza akartam fordulni, midőn állított, s amint beszélt a csónakból néz Lassan kilépett.

— Egy pár szavam volna a kisasszony hoz, ha nem bálna, monda.

Bajam növekedni látszottak; az arczára néztem, néztem kérv könyörületet.

(Folyt. köv.)

Becsületeből.

Angolból fordította: Amica.

XV.

(Folytatás. (28)

XV.

— Kétszáz forintért sem adnám — motyogta.

Pillanatnyi halogatás nélkül levettem az óralánczomat és az órámat.

— Ez sokkal többet ér — mondtam.

A szeméi ragyogtak. A kapzsiság győzött. A következő perczben az óralánczommal és órámmal együtt a fasorban elűnt; én pedig a Nigel ingujbját a kezembe tartva, ott ültem és keservesen sirtam.

XVI.

A bírói szemle megtörtént. Egész nap a jövőt-menést s az idegen emberek hangját lehetett hallani; székerek jöttek le s fel a fasoron: csoportosulások voltak az az ajtó előtt, a kíváncsiság sokakat csalt East Cliffe, hol a függönyök le voltak eresztve, s a napfény csak loppa vagy átszűrődve mehetett be. — Ünnepeles csend uralkodott a házánál, lassan beszéltek s oly csendesen léptek, mintha attól félnének, hogy a halott álmát megzavarják.

De végre beesteledett s az emberek elmentek. Alkonyatkor a Lily ágya mellett ültem, lázas nyugtalanságot és aggályoat alig tudtam fékezni. Nigel előrehéred hallgatva végig midőn a Seanlonnal való találkozásomat elbeszéltem s kezei reszkettek.

Mit jelentett ez a rettenetes rejtély? A Nigel szemében látszott félelmet, s reszkető kezeinek a szorítását nem tudtam egyhamar ellelejtetni. Lily aludt, s őrlitem hogy

legalább az ő bánattól elhomályosult szeméi álomra csukódtak.

Az ültöző asztalon egy papirosson egy összehomlott nedves arany hajfűrt fektűt, Nigel vágta le a Lily számára a szegény Harry fejéről; és elképzeltem magamban hogy minő kínos jelenet fog következni midőn kedves halottjának ez utolsó ereklyéjét átadom.

De szegény gyermek oly szívrehatóan kért hogy legalább egy fűrtöt kapjon, hogy megsajnáljam s tudattam Nigelrel a kérését; és most a Harry arany hajából vágott fűrt a sóvártól nedvesen fektűt, s olyan látvány volt, mely a Lily szegény szívét meg fogja kínozni. Szinte megbántam engedékenységetem, midőn esteve által adtam neki.

Fájdalma oly nagy volt, oly szenvedélyes vad kitérésekben nyilvánult, hogy néha az enzt féttettem. Szorosan tartottam kezében a haját, s kétségbeesett fájdalommal csokolgatta azt.

— Drágám, ne sirj! Oh, Lily, csendülj! könyörögtem lűktető fejét e vállamra vonva, s ott fektűt bosszasan görcsösen zokogva.

— Oh Meta, bár meg tudnék halni, bár meg tudnék halni! nyögő fáva és reszketve.

Szeretettel simítottam ki homlokáról a haját vidám testvér-men ily nagy változást látva szívem elszorult.

Vajjon lesz e valaha a régi gondtalan vidám nevető leányka? Vagy a rettenetes csapásnak az árny-ka az egész életét elfogja sötétíteni? Vajjon Lily és én vissza nyerjük-e valaha régi játszó kedélyűnket? A mint szegény testvéremet a karjaim között tartottam, ki saját bánatától elfogalva nem képzelte, hogy az én szívemet is épen olyan nagy bánat nyomja, azt gondoltam magamban hogy nem seha.

dette működését és májusban már berendezési a hazai ipartermékek muzeumát.

— **Eljegyzés.** Barczos Gyula, a hátszegi kir. járásbíró tisztviselője febr. 2-án vezette oltárhoz Fabry Etelka kisasszonyt, Fábry Józsefné leányát.

— **Tüzesetek** nyugtalanították Brassó város lakosságát a múlt héten. Február 1-én — mint már említettük — egy molnár padlása gyuladt ki, febr. 3-án egy mező gazda telkén gyult meg egy szalmaboglya. A gazda csücsét nagy veszély fenyegette, szerencsére azonban a tüzet elfojtották.

— **Az E. M. K. E.** petrozsényi fiókjára múlt hó 29-én igen sikerült fillérety rendezett. Az estélyen a legjobb hangulat uralkodott.

— **A marosvásárhelyi ügyvédi kamara 1887.** 1888. 1889-ik évre tisztviselői közgyűlést febr. 5-én tartotta meg a következő eredményekkel. Elnök: Dobai Albert. H. elnök: Dájbukát János, Titkár: Csontos Olivér. Ügyész: Dárbó Ákos. Pénztárnok: Schönstein Gyula. Választmányi tagok: Dabroczoni Nagy János, Csongvay Lajos, Gridi Pap Maté, Dicső János, Kozma Endre, Lázár Ádám, Blumenfeld J., Kuti Albert. Póttagok: Dr. Láni Oskár, Dr. Nagy Samu. Dr. Wermescher E. Ödön, Hofraeff János.

— **Az E. M. K. E.** szolnok-dobokamegyei női választmánya febr. 12-én tartja — mint már említettük — körestélyét. Az estély esti 8 órakor veszi kezdetét.

— **Péchy Lajos,** décsi kir. mérnök a nagyszebeni kir. építészeti hivatal főnökevé neveztetett ki.

— **Nem muszka kémek,** hanem késarú bosnyákok voltak azok az ipsek, kik, mint a Hunyad után írjuk, Déván és Brassóban feltűntek két magaviseletükkel voltak magukra a hatóságok figyelmét. Legalább ezt írja Brassó város főkapitánya a dévái tanácsához intézett átiratában. De hát a „késarúlnak” talált térkép-felvételekről mit mond a főkapitány ur.

— **A brassói r. kath.** templomi zene-egylet febr. 2-án, Jasik Gy. karnagy vezetés alatt igen sikerült hangversenyt rendezett, a 1. helyiségében. A hangverseny nagy számban közönséget vonzott.

— **Mint a nyul farka,** olyan rövid volt Hunyadvármegye legközelebbi közgyűlése. Pogány főispán megnyitotta a gyűlést és előadva, hogy „felbőb helyen” az egyes bizottságok újalakítását óhajtják, előterjesztett egy listát, melyre a jelenvalók rámondtak, „ámen!” sával az egész alkalmányosdinak vége volt. Egyéb baj nem történt.

— **A sepi-szentgyörgyi műkedvelők** febr. 12-én thea estélyt rendeznek. Az erről szóló igen humoros meghívó szerint a thea estélyt hangverseny előzi meg, melyen többek között Domján István tart alkalmi-felolvasást. A hangverseny után három szoros „tánc” következik. A rendezőségnek sikerült megnyernie Carneval, Apolló Terpesyehoré magas pártfogását és a tánczó ifjúságnak Morpheustól szép álmodat. Ha a meghívó összeállításából következtetéseket vonhatunk a sepi-szentgyörgyi kedély-hangulatra: úgy azt nagyon vidámnak állíthatjuk ebből kifolyólag mondhatjuk, hogy Császár Bálint ur nincs otthon.

— **A szamosvölgyi vasút** vonalán az 1887. évi január havában 7678 utas, 30,123 klg. málna 3,184,390 klg. elküldött és 718,445 klg. érkezett áru szállítattott, melyekért és egyéb külön bevételért az összes bevétel 19,016 frt 50 kr volt.

— **Borzasztó csapással** látogatta meg az Ur Cserey Ákos urat és családját. Rövid 1 heti időtartam alatt 3 gyermekét ragadta ki a szerető karok közül a halál körbevetett angyala. Mindhármán a roncoló-toroklónak lettek áldozatai. A kisdöket a szülőket mély bánatra kisérti kórni sirjába. A legdrágább kincsektől megfosztott szülőket vigasztalja nagy fájdalomban az a tudat, hogy mindenki részt vesz bánatukban.

— **Kolera Eszéken.** Egy bécsi lapnak sürgönyzik Eszékről, hogy az ottani kórházban a kolera rohamosan tört ki. Pénteken 4 kolera beteg halt meg. Szombat délutánig 14 kolera beteget szállítottak át az új városi kolera-kórházba.

— **Egy adósságcsináló** Vilmos császár előtt. Körülbelül egy év előtt egy ur ember, ki sokáig volt császári szolgálatban de aztán bucsút vett kihalgatást kért a császártól. A kérvényező előadta kérelmét, mely abból állt, hogy fizesse ki a császár azon adósságait, miket hosszabb szolgálati folyamán csinált. Vilmos nagyon furcsának találta ezt a kérelmet és így szólt: „Ha én altatálom minden érdemért adósságait ki fizetnének akarnék megjutalmazni én a Hohenzolzernek holnap szegény emberek lennének.” — A mint néhány nap előtt a császár rendes délutáni séta kocsiúszást tett. tekintetét egy ember vona magára. A császár még egyszer visszafordult ülésén s aztán így szólt az öt kísérő szűrszűréséhez: Nem ismer rá arra az emberre? Szeretném tudni, vajon adósságai ki vannak e már fizetve!

VÁROSI HIREK.

— **Az E. M. K. E. kolozsvári választmánya.** A kultur-egylet kolozsvári választmányában is az a lelkes tevékenység nyilvánul, mely az egyesület összes köreit és fiókjait oly nemessen jellemzi. Múlt hónapban kidolgozott munka programját a közp. választmány a legutóbbi

gyűlésen tárgyalta s hagyta jóvá, s a fiók választmány már a szombaton tartott februári rendes gyűlésén törekedett annak egyes pontjait megvalósítani. Leglényegesebb a szombaton tárgyalt pontok között a nővendékek cseréjének kérdése, mely régi és kedvenc eszméje az egyesületnek s a kolozsvári választmány által még a f. tanév előtt megvalósították. Abból áll ez, hogy kolozsvári családok, vidéki városok tanintézeteibe s nem magyar ajkú családokhoz helyezhetik el gyermekeiket a nyelv gyakorlati elsajátítása végett.

— s ugyan e családokból kapnak cserébe ellátásra olyan növendéket a ki kolozsvári tanintézetben helyezték el s a magyar nyelv elsajátítása céljából küldetik hozzánk. — E tekintetben a gyakorlati kerestől vitel az összes fiókok után történt oly módon, hogy a központban a kolozsvári összes tanintézetekről s a kiscserélni szándékoló növendékekről a szülők tájékoztatására nyilvántartás fog vezetett a tekintetben részletes terv kidolgozása s az eszmé gyakorlati kerestől vitelét végett a választmányból bizottság küldetett ki Deák A. elnöke alatt, mely bizottság kiegészítésére a központi választmányból kerestet még két tag, a választmány ezenkívül még több nemü életre való eszmét s az egyesület érdekében tett ajánlatokat intézett el.

— **Esküvő.** Gyűrűk Elek m. kir. erdőszámszt. Szilágyi Vidóra kisasszonyt a hó 8-án vezeti oltárhoz. Az esküvő a bel farsak utcai ev. ref. templomban d. n. 3 órakor leend.

— **A „kolozsvári dalkör”** tegnap tartotta meg a katonaszereket közreműködése mellett az idei első nagy hangversenyt a szép számú közönség állandó és zajos tetszésnyilvánításai között. Teljesen meg is érdemelte a derék művésztárat a zajos tetszést. A töle megszokott praecisítással adott négy nagy hatású darabot elő: Hubay „Sóhajtatást.” Szentimay: „Népdalfüzérét,” Zichy G. gróf „Bucsu-szerenádját” és Huber „Rákóczi induló”-ját, valamennyit a katonaszereket kísérette s Zichy gr. Sz. rendjárt Gegenbauer C. F. ur zongorakísérete mellett. A legbámulatosabb sikerrel exequáltak mindent a leglágyabb pianótól a legfarszabb fortépiánokig. Crescendók a legütközetesebbek voltak. Szóval semmi kíváncsiságot sem hagyott önékben hátra ezen alig husz emberből álló kis testület. Az érdem orszárlásné persze a karnagy Oberti B. János uré. A katonai zenekar 4 igen élvezetes számmal gyarapította a műsort n. m. Leitner ünnepi nyitányával, Liszt nagy hatást keltett 2 dik Rhapsodiájával, Wagner Lohengrinjének, Finaletjével és Niffler Sac-kengeni trionbitásától Walter bucsudalával, melyet szárnykörtön kitérő praecisítással Zdravak J. ur adott elő frenetikus éljenzést és tapsot provokálva. Ez utóbbit a közönség megismételtette. A közönség sorában hercegz Lobbokovics és gr. Schlenburg tábornokot és a tisztikar több tagját láttuk.

— **Iparos egylet bálja.** Szombaton este nagy és szép közönség töltötte meg a vén redoute rozzant termét. Az iparos egylet ez este tartotta meg benne régi, jó hírű táncvizsgálatát. A siker ez uttal sem maradt el. A bálra az iparos körök, s a honrációk osztály is szép számmal jelentek meg. A négyeseket mintegy 110 pár tánczolta. Csakó József zenéje mellett a bálon jó kedv és kitűnő hangulat uralkodott. Igen jó benyomást tett hercegz Lobbokovics tábornok megjelenése, ki bár rövid ideig volt jelen, de igen élénken tudakozódott a bál és a jelenlévő hölgyvilág felől. — Jagyét tetemes összeggel váltotta ki — Tudósítónk a jelenlévők közül a következő neveket jegyezte fel: Asszonyok: Benigni Sámuelné, Turóczi Lajosné, Maetz Frigyesné, Endrasszer Benedekné, ifj. Lászlóczy Samuáné, Bíró Jánosné, özv. Fröhlich Miksáné, Gergely Józsefné, Bogdy Istváné, ifj. Varga Dánielné, Győrfalvi Miklósáné, Rátz Mihályné stb. Leányok: Bogdy Kata, Balázs Irma, Biluska Zsófi, Domján Zsuzsa, Domján Mari, Farkas Biri, Földesi Zsuzsa, Filip Kata, Fröhlich Erzsébet, Gergely Mari, Hermann Róza, Koródi Ida, Keleti Irma és Vilma, Manner Pepi, Rotarides Mari és Ilona, Turóczi Ilka, Váradi Ida stb. A terem díszítését Duchony János, Csernyánszky és Walter kárpitosok díjtalanul végezték, s a szükséges kelméket ingyen adták át. A bál anyagilag is szépen jövedelmezett, a mennyiben 728 frt bevétel és 350 frt kiadás mellett 378 frt tisztázott jövedelmé van.

— **Érdekes látványt** nyújtott a tegnap délelőtti korcsolya-verseny, a sétateren: Városunk intelligenciája teljes számmal jelent meg a versenyen és érdekelte nézte a versenyzők mutatványait. Nyertesek lettek a következők: sikversenyen Weisel Ernő, ki egy kis üvegördőt nyert, megelőző készlettel, — a gátversenyben gr. Bethlen Károly; — a művészversenyben három pályázó: Weisel Ernő, Apáthy Árpád és Keller János közül az utóbbit. Mulatságos volt a kicsinyek versenye, melyen Óvári Ernő, dr. Óvári Kelemen egyetemi tanárnak kis fia nyert egy szivartartó készüléket. A versenynek délután 2 óra felé volt vége.

— **A tud. egyetemi kör** önképző szakosztolya tegnap d. e. tartotta az évbén első ülését. A tagok körében nem nagy érdeklődés nyilvánult a gyűlés iránt, noha a program érdekes volt. Felolvasásokat tartottak Kálmán Tivadar, ki egy igen sikerült bírálatot olvasott fel, továbbá ifj. Szász Gy. Lengyel Sándor stb.

— **A tud. egyetemi kör** önképző szakosztolya tegnap d. e. tartotta az évbén első ülését. A tagok körében nem nagy érdeklődés nyilvánult a gyűlés iránt, noha a program érdekes volt. Felolvasásokat tartottak Kálmán Tivadar, ki egy igen sikerült bírálatot olvasott fel, továbbá ifj. Szász Gy. Lengyel Sándor stb.

— **A kolozsvári önkényes** tűzoltó egylet rendes közgyűlést jelen hó 13-dikán Vasárnap 10 órakor a tornaviróda nagytermében tartja meg, a következő tárgysorozattal: 1. Parancsnoksági jelentés 1886 évről. 2. Pénztári jelentés. 1886 évről. 3. A számadások vizsgálására kiküldött 3 tag bizottság jelentése. 4. Új alapszabály javaslat. 5. A zenekari osztály szabályzatainak módosítása iránti javaslat. 6. Indítványok. A közgyűlésben szíves megjelensz a tiszteletbeli, alapító és pártoló tagok tisztelettel meghívottnak. Kolozsvárt 1887. Február 6. A kolozsvári önkényes tűzoltó-egylet parancsnoksága.

— **A kolozsvári kereskedők** és kereskedő ifjak társulata f. év február 13-án vasárnap d. n. 3 órakor saját helyiségében élti rendes közgyűlést tart, melyre a társulat tagjai tisztelettel meghívottnak. Kolozsvárt, 1887. január 31-én. A választmány nevében: Polcz Albert elnök, Hirschfeld Károly titkár. — Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés az 1886-iki társulati évről. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Költségvetés az 1887. évről. 5. A magyar kereskedő ifjak országos szövetségébe való belépés iránti javaslat. 6. A magyar kereskedő ifjak III-ik országos kongresszusa, Kolozsvárt. 7. Tisztújítás. 8. Indítványok.

— **Betörések** vannak napi rendszeren egy idő óta városunk szűk hegyében, a t. cz. olvaj urak múlt héten is több szőlőhegyben fordultak meg, számos kalibát törve fel. Gyűjteményük erre a rendőrséget.

— **Egy brutális rendőr** hős tetteinek voltak tanúi tegnap délután Szécsenyitér nagy malom utca felé eső részén járó kelloi. Egy kisse elázott jámbor ember ment ott hazafelé a csend és rend nagyobb mérvű megzavarása nélkül, midőn egy brutális Mihászná utját állta és döfölgéni majd ütlegetni kezdte. A részeg ember hozzátartozói kérték a rendőrt engedje meg, hogy ők haza vigyék. Azonban hova lenne a tekintély, ha holmi „cibizig utasnak” rendőreink előtt fogantatja lenne. A rendőr erre még erősebb ütlegekben részesítette a jámbort, nagyobb botrányt okozva, minthet a szegény részeg ember okozhatott volna. Vajjon mikor fogják már megérteni rendőreink, hogy a polgárok személyi biztonsága és testi épsége nem lehet szabadságkánnyává mindefféle paraszt Mihásznak hatalmaskodásainak.

— **Kocsibál** volt a tegnap este egy kurtaszappanotcai házban, hol a rendfentartására megjelent Rosenberger rendőrbiztos a bálzó urak annyira fenyegették, hogy menekünie kellett. Később megjelent a rendőri őrszár és a verekedők közül kettőt letartóztatott.

Videki farsang.

— **A gyulai bál,** melynek élén Somkeréki Gusztáv főúrnok állott, tegnap este folyt le s egy a közönséget, mint a jókedvet tekintve, fényszen sikerültnek mondható. A bál háziasszonyát, az udvarias rendezőség, gyönyörű szép és igen értékes bokrétaival leste meg. A várkastélynak négy szép terme volt fényszen kivilágítva, s a táncsterem dekorációját sok izettel végezte a kárpitos. A négyeseket 26 pár tánczolta.

— **A tordamegyei bál**ról elég feljegyzésünk a jelenlévő tánczosok nevéről, hogy fogalmat szerezhessen az olvasó a mulatság sikeréről. Ott voltak, a szonok: Bornemissza Gyuláné, Domokos Antalné, Kovrig Jánosné, Nagy Gáborné, Retzár Geróné, Simó Bláné, Sipos Béláné, Timbas Jánosné, Toth Olivérné, Vass Györgyné, Velits Károlyné, de a nyok: Amiras, Lujza, Balázs Anna, Balla Ida, Balla Ilona, Barla Eszti, Barla Ilona, Bógh Jolán, (Gyresről) Bogdán Ida, Eszényi Róza, Ferenzi Anna (A. Polyanból), Imcsé Margit, Imcsé Erzsébet, Mester Ida (A. Polyanból) Nagy Ilona, Nappendruk Irma, Poppel nővérek Johanna és Anna, Pozsonyi Juli, Rádiger Juliska, Sándor Ilka, Szász Ilka, Szentgyörgyi Jolán (Kolozsvárról), Szegethi Izabella, Trajanovics Mariska, Velits Teréz, Velits Berka, Vinco Ilona. A jólékonny azé a bál mintegy 200 frt jövedelmezett. Szép közönség volt a karzatokon is.

— **Erzsébetváros** intelligenciája körében a f. hó 21-én megtartandó kaszinó bálra — mint tudósítónk értesít — már is nagy a mozgalom s az előjelek szerint ez lesz az idei farsang minden tekintetben legsikerültebb mulatsága. A rendezőség Nagy Lajos törv. sz. elnök védoágá s br. Apor Zoltán előkészség alatt minden igényeket kielégíteni igyekezik. Gr. Bothlen Gábor főispán megjelenésével a vidék arisztokráciájának részvétele is kilátásba van helyezve.

— **Déván** mint levelezünk írja — az addigi farsang legikerültebb mulatsága volt a szombaton megtartott iparosok bálja, mely szép érkölső sikere mellett 300 frt anyagi jövedelmét is hozott az egyletnek. A bálanya Hollady Imréné érdeme a szép siker legnagyobb része, ki egymaga 175 frttal járult az anyagi sikerhez s lelkes agitációt fejtett ki, hogy a bálon úgy az intelligencia mint a polgárság teljes számban részt vett. A négyeseket 80 pár tánczolta az alábbi hölgy: eszoruval.

Asszonyok: Barcsay Ádámné, Barcsay Béláné, Barcsay Kálmáné, Barcsay Lajosné (N. Barcsay), Bene Vilmosné, Csillag Krisztné, Dobay Ferenzné, Draskovich Józsefné, Farkas Gergelyné, dr. Ferenzy Gyuláné, Furka Ferenzné (Keresztur), Gerey Lajosné, Hajducsky Józsefné, Józsa Sándorné, özv. Kreczerné, Kutyán Antal-

né, Kapeza Józsefné, Milassy Jánosné (M. Solymos), Löwenhardt Sámuelné, Olariu Elek-né, Pogatsnik Miksáné, Schusnek Viktor-né (M. Solymos), Pap Adolfné (M. Solymos), Tajtsak Ferenzné és Zára Péterné stb. stb. Barcsay Janka, Barcsay Lujza, Barcsay Margit, Barcsay Róza, Bogdán Mari és Adél, Budai Hortensia, Draskovits Erzsébet, Farkas Margit, Farka Róza, Hegyosi Mariska, Kreczser Mari, Keresztes Margit, Kenderesy Ida, Kozlar Róza, Kutyán Kornélia, Kompolti Netti, Löwenhardt Lujza, Pogatsnik Ida, Tóth Adrián, Verzei Róza és Nina, Zaka Maritza kisasszonyok.

— **Kultur bál** volt Marosvásárhelyen f. hó 3-án, mely az egyletnek 1000 frtot meghaladó összeget jövedelmezett. A bálon megjelent a város és vidék notabilitásai s arisztokráciája teljes számban.

— **Kultur bál** volt Marosvásárhelyen f. hó 3-án, mely az egyletnek 1000 frtot meghaladó összeget jövedelmezett. A bálon megjelent a város és vidék notabilitásai s arisztokráciája teljes számban.

IRODALOM.

* **E. Kovács Gyula,** Schiller „Stuart Máriá”-jának magyar fordítása a kitűző időre technikai akadályok miatt meg nem jelenthetvén: a legközelebbi időben kerül ki a sajtó alól. Addig is kéretnek a t. előfizetők és gyűjtők az előfizetési-pézek, illetőleg a gyűjtőeknek mielőbbi beküldése. Előfizetési-pézek ép úgy, mint gyűjtő izek Magyar Mihálynak küldendők Kolozsvárra (Franklin-nyomda.)

MŰVÉSZET.

* **Színházunk sorsa: Ribáry jón.**

* **Nemzeti Színház** Szombaton Csiky G. Czeczil házasságát adták majdnem üres ház előtt, pedig a mostani viszonyainkhoz mérten a jó előadás nagyobb érdeklődést érdemelt volna. Megdöbbent a k. a. Czeczilje átgondolt alakítás volt. Rég nem láttunk tőle részleteiben is ennyire kidomborodó, következetes játékot. Hangja igaz s érzelmeinek bü magyarzója volt. Minden nagyobb jelenetet tapsokkal s kihívással tüntették ki. Mellette Dezséri volt az előadás legjobb alakja. Tipikus örménye általános derűtség tárgya volt s rászolgált a felvonások után nyilvánult kihívásokra. Kazzaliczky, Ivánfffi, Megyeri és Szentgyörgyi játsztak még elismérrésre méltóan.

* **„A paraszt kisasszony”** Berzók Árpád legnagyobb népszerűségű, hónap adatik először színházunkban Rónaszékén asszony jutalmán. Felhívjuk rá a közönség figyelmét.

* **Színházi műsor.** Hétfőn: „Süketnek kell lenni” és „Párisi adás”. Kedden: „Paraszt kisasszony”, Rónaszékén jutalmán. Szerdén: „Donna Juanita”. Mezsei M. jut. Csütörtökön: „Ballet és Fortunio dala.” Pénteken: Ballet és „A szikra.” Szombat: Ballet és „Bákirályné”. Vasárnap: „Paraszt kisasszony.” Hétfőn: „Czár és Ács.

* **Csóká Sándor** arról, színházunk eddigi vállalkozó-igazgatójáról írja a Hunyad, hogy egy színtársulatot szervez s a jövő hó elején vendégseregével Déván. Előadásaira már megkapta az engedélyt. Csóká ur Hunyadmegye szűléste és így kedvező eredményre számíthat.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlés
Kolozsvárt, 1887. február 8-án.
A PARASZT KISSASSZONY.
Népszínmű 3 felv.

KÖZGAZDASÁG.

A szarvasmárhák fölpuffadásáról.
A külügy és hídelvél földész olvasókönyvben Jakab László állatorvos pénteken szombaton este tartotta meg szabad előadását a „Szarvasmárhák bevény fölpuffadásáról.” Eredetileg a külügy és fajtatásmérő óhajtott beszélni előadó, de a gazdák óhajtatásának engedve, a jelzett bántalmat és annak gyógykezelését ismertette. Előadásának kövönvonaatát az előadó szíveskedévé a következőkben adjuk:

Bevezető beszédében az állati élet viszonyainak kimerítő ismertetése mellett főszint fókuszált a táplálkozás szabálytalanságai folytán támadható zavarok és megbetegedések.

A bevény fölpuffadást a szó szigorubb értelmében szint nem tartja betegségnek, hanem csak egy oly veszélyes állapotnak, melybe az állat véletlenül vagy gondatlansággal jut, anélkül, hogy testének szöveteiben a legkisebb kóros átváltozás lenna jelen.

Ezen veszélyes állapot bizonyos takarmányfélék — mint: here, lucerna, tarack, balaczin, repec, káposzta, csalamádé, paraj, zöldgabonafélék, hüvelyesek, burgonya, répa és különböző mérges növények által idéztetik elő akkor, ha ezek rövid idő alatt nagy mennyiségben vétetnek föl. Az újabb vizsgálatok határozottan kideríteték, hogy az itt felsorolt takarmányfélék leginkább akkor ártalmasok, ha hirtetlall lepezik vagy erősen nedvesek, mivel ez esetben nagy mennyiségű szénbacillus található rajtuk, melyek az erjedést rendkívül gyorsan hozzák létre.

Legfőbb tünetét — a felpuffadást — ennek a veszélyes állapotnak mindenki ismeri, de a gyorsan bekövetkező halál okát és az ezt megelőző súlyos tüneteket kevesen tudják maguknak megmagyarázni.

A javalt és használt gyűjzereknek egész halmazát ismerjük ma már, de fájdalom, a veszély elhárítására egyiket sem mondhatjuk biztos fegyvernek.

Maga a kezelés hárompontra irányul: 1) a gázok eltávolítására; 2) a gázok elnyelésére; 3) a bélmozgások emelésére és ez által a felhalmozódásnak megállítására.

A gázok eltávolítása történhet természetesen uton csók rendeztetések által, melyet egyszerűen elérhetünk úgy, ha az állat szájába kátránnyal, szarvaszav olajjal, avas hájjal, avagy bármely undorító anyagkal bekenet szalma- vagy fűzfa vessző fonatot kötünk és e mellett az állatot mérsékelten mozgattuk, a bendő táját pedig izgatószerrel (kámforszes, terpentinnal stb.) bedörzsöljük, hogy annak összehúzóda erősebb legyen. Ez az eljárás azonban így eredményt csak akkor ad, ha a felpuffadás kiskoku.

Ha a veszély nagyfokú, akkor a gázok mesterséges uton való elvezetéséről kell gondoskodnunk, még pedig lehető gyorsasággal, mivel ez esetben minden pillanat drága. Ennek az eljárásnak kevésbé ismeretes és kevésbé megbízható módja, az úgynevezett bázsingató alkalmazásában áll, mely komplikáltabb és szakismeretet igénylő kezelési módjánál, — de meg az eszköz drágaságánál fogva is — a gazdát alig érdekelheti. Nem így a másik kezelési mód, mely kevés begyakorlás után bár ki által is eszközölhető, s melyet bizonyára már is sokan ismernek. Ertjük itt a „Szurosapolást,” vagy bendőszúrást, melyre igen olcsón megszerzhető eszközünk van, de ha a szükség úgyhözza magával, még ez is nélkülözhető, s megteszi egy szélesebb pengéjű kés is, melyet beszúrván, melléje vagy egy nádszálat, vagy tollat dugunk, hogy azon a gáz eltávolodása, a mennyire annyira lehetővé legyen.

Természetesen legjobb erre a szurcsapot használni, de akár ezt, akár mást használunk, a beszúrás mindig az állat baloldán, a balcsipő előtt, az ágyék csigolyák haránt nyújtványai alatt és az utolsó borda mögött körülbelül négy ujjnyira, vagy is az úgynevezett horpassz (éghődör) középpontján történjen. A szuró eszközt hegyével kisé előre, a jobb első láb felé és egyuttal be a test középtájához irányítva bátran belitjük olyan mélyre, a mennyire a szurcsap hüvelyének karimája engedi, vagy ha más eszközzel szurunk, addig a mig gáz nem jó az eszközök mellett ki.

A csövet, melyet mindaddig az állat oldalában hagyunk, mig a jobbanlét határozottan nem jelentkezik, felügyeljük, hogy elne duguljon, s ha ez az eset következik be, akkor a csövön keresztül vékony vezetékeskével mélyen bele kotorászunk az állat bendőjébe, s lehetőleg fölkaradjuk a bent erjedő takarmányt, hogy a fejlődő gázak a csőfelé toltuljanak.

A bendőszúrásnak vannak még más módjai is, de már azoknál nagyobb vigyázatot és szakértői utókezelést, esetleg a bendőnek és hatfának össze varrása is szükségesé válik, miért is ezen eljárásokat a gazda részére nem ajánlhatjuk. A fenn említett egyszerű szurcsapolásnál csak a tisztaságra kell ügyelni, az utókezelést pedig annyiból áll, hogy a szurás helyét naponként kátránnyal bekenjük.

A gyógykezelés második alakja, a gázok elnyelésére irányul, de egymagára az egyelőre még igen kevés eredményvel. A legelső a mi ennek útját állja, az hogy a folyadék alakban nyújtott gyógyszerek, a bendőbe nem is jutnak be. Ez pedig főhiba, mivel már említettük, hogy a baj egyedül forrása a bendőben van; hiába való tehát minden erőlködés a külfőben is teljesen megbízhatatlan meszesvíz, szalamiaszesz, fokhagymás ecet, köölaj pálinka, stb stb vel, mert ez egy is csak ott fog eredményre vezetni, a hol a baj nem komoly, azaz a hol ezek adagolása nélkül sem állna elő komoly veszély.

Egészen más elbírálás alá jön az az eljárás, melyszert bizonyos szerket (legtöbbnyire Terpentint) a végén kilyukasított és tartalmától megtisztított tojáshéjba öntnek, s aztán valamely poróziss anyaggal, avagy épen kenyérbéllel betömve a nyílást, azt az állatnak beadják. Ez már aztán, ha a nyelés alkalmával össze nem törik, bizonyosan a bendőbe fog jutni és ha a szer jól van megválasztva, a hatás sem marad el.

Ilyen gyógyszer-összetétellel tényleg foglalkozom magam is, és az eddig tett kísérleteim után bizton remélem, hogy megfelelő tokocskákba zárva, ezek a gyógyszerek évek óta eltartások és folyton készletben tartva legtöbbnyire már a baj kezdetén beadhatók lesznek.

Az eddig ismert módzatok között talán ez lesz még a legegyszerűbb és legkevesebb védekezés mód ezen baj ellen, melyről annak idején, ha kísérleteim befejezést nyerne és megfelelő eredményre vezetnek, bővebben is szólni fogok.

A harmadik gyógyféléttől, a bélmozgások elősegítésében áll, melyet inkább olyan félheveny jelű kisebb fokú felpuffadásnál vehetünk tekintetbe. Az eljárás itt igen egyszerű. Az állatnak nagyobb mennyiségű (2—400 gramm) keserűsöt adagolunk vizoldat vagy fűszerek forrázatban; emellett néhány alvettet adva, mérsékelten mozgásba hozhatjuk az állatot.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDONOS

BARTHA MIKLÓS.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.